

อาการแสดมภ์หรือตราสารกับการจ้าง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม “การพัสดุ” หมายถึง การจะทำเอง การซื้อ การจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน การแลกเปลี่ยน การเช่า การควบคุม การจำหน่าย และการดำเนินการอื่นๆ ที่กำหนดไว้ ในระเบียบนี้

จากประสบการณ์การตรวจการเจ้าหน้าที่มักจะพบปัญหาในการปฏิบัติเรื่องของการจ้าง และก่อนอื่น เราต้องศึกษาความหมายของการจ้างที่มีอยู่ในระเบียบเสียก่อน

“การจ้าง” ยังหมายความรวมถึง การจ้างทำของ และการรับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึง การจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง และการรับขนในการเดินทางไปราชการตาม กฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปราชการ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงาน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“การจ้างที่ปรึกษา ” หมายความว่า การจ้างบริการ จากที่ปรึกษา แต่ไม่รวมถึง การจ้างออกแบบและควบคุม งานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณ

“การจ้างออกแบบและควบคุมงาน” หมายความว่า การจ้างบริการ จากนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่ประกอบ ธุรกิจบริการด้านงานออกแบบ และควบคุมงานก่อสร้างอาคาร ด้วยเงินงบประมาณ

เมื่อเราดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม เช่นตกลงราคา สอบราคา ประกวดราคา วิธีพิเศษ หรือแม้กระทั่งวิธีกรณีพิเศษ เมื่อเราทำใบสั่งจ้าง ข้อตกลงจ้าง หรือสัญญาจ้าง จะต้องดำเนินการปิดอาคารแสดมภ์ตาม “พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช ๒๔๘๑” หมวด ๖ ว่าด้วยอาคารแสดมภ์ หากเราจ้างทำของ เราจะต้องติดอาคารแสดมภ์ ๑ บาทของทุกจำนวนเงิน ๑,๐๐๐ บาท หรือเศษของ ๑,๐๐๐บาท โดยให้ผู้รับจ้างเป็นผู้เสียอากรและเป็นผู้ขีดฆ่าแสดมภ์ แต่เราเจ้าหน้าที่พัสดุมักจะขีดฆ่าเสียเอง เพราะวรรคท้ายของมาตรา ๑๐๗ ของพระราชบัญญัติกำหนดว่า “ให้ผู้ทรงตราสารหรือผู้ถือเอาประโยชน์ขีดฆ่าแทนได้” ทั้งนี้เรา “ขีดฆ่า” เพื่อมิให้ใช้แสดมภ์ได้อีก อาจโดยการลายมือชื่อ หรือลงชื่อห้างร้าน บนแสดมภ์ หรือขีดเส้นคร่อมฆ่าแสดมภ์ ที่ปิดทับกระดาษ และลงวันที่ เดือน ปี ก็ได้

เรารู้แล้วว่าต้องติดอาคารแสดมภ์ ๑ บาท ของทุก จำนวนเงิน ๑,๐๐๐บาท หรือที่เราพูดกันติดปากว่า “ติดอากร พันละ ๑ บาทเศษของพันติดอีก ๑ บาท” สรุปติดขาดไม่ได้แต่พอติดเกินไม่พอก็ได้

เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยจัดหา มักมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องการปิดอาคารแสดมภ์อยู่เสมอว่า หากเป็นการจ้างที่มีวงเงินไม่ถึงสองแสนบาทให้ติดอาคารแสดมภ์ แต่ถ้าสองแสนบาทขึ้นไปจะอย่างไร ถ้าเอาแสดมภ์มาติดเล่นเอาเหน้อยแน่ ก็ให้ไปซื้อตราสารที่สรรพากร เราปฏิบัติตามประกาศอธิบดี

กรมสรรพากร เกี่ยวกับอากรแสตมป์ (ฉบับที่ ๓๗) เรื่อง กำหนดวิธีการชำระอากรเป็นตัวเงินแทนการปิดแสตมป์อากร สำหรับตราสารบางลักษณะ ประกาศ ณ วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๘ ซึ่งมีข้อที่เกี่ยวข้องกับการจ้าง ดังนี้

ข้อ ๒ ให้กำหนดวิธีการชำระอากรเป็นตัวเงินแทนการปิดแสตมป์ ตามมาตรา ๑๐๓(๓) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับตราสารแห่งบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ทำยหมวด ๖ ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร (๓) จ้างทำของ เฉพาะที่รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาลสุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ว่าจ้างและมีสินจ้างตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ตามลักษณะแห่งตราสาร ๔. แห่งบัญชีอัตราอากรแสตมป์

ข้อ ๓ วิธีเสียอากรเป็นตัวเงิน ให้ผู้รับจ้างชำระอากรเป็นตัวเงิน แทนการปิดแสตมป์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อากรแสตมป์ โดยต้องนำตราสารมาสลักหลังตามระเบียบของกรมสรรพากรก่อนกระทำตราสารหรือภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันถัดจากวันกระทำตราสารนั้น

สรุปการจ้างทำของ ที่มีวงเงิน ตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ – บาทขึ้นไป เฉพาะที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นใดที่ระเบียบกำหนดเป็นผู้ว่าจ้าง ให้ผู้รับจ้างชำระอากรเป็นตัวเงินแทนการปิดอากรแสตมป์ ภายใน ๑๕ วัน ซึ่งหากล่าช้าผู้รับจ้างจะต้องเสียเงินเพิ่ม ดังนี้

- กรณีไม่เกิน ๙๐ วัน เสียเพิ่ม ๒ เท่า
- กรณีเกิน ๙๐ วัน เสียเพิ่ม ๕ เท่า

ในกรณีที่ผู้รับจ้างไปชำระอากรเป็นตัวเงินกับสรรพากรนั้น ทางสรรพากรจะดูจากใบเสร็จราคาแล้วหักภาษีมูลค่าเพิ่ม (ถ้ามี) เพื่อให้ได้มูลค่าสินค้าที่แท้จริง แล้วจึงคำนวณค่าอากรเมื่อเราทำใบสั่งจ้าง/ ข้อตกลง/ สัญญาจ้าง เราจะต้องปิดอากรแสตมป์ที่ต้นฉบับ ๑ บาท ของทุกจำนวนเงิน ๑,๐๐๐ บาท และจะต้องปิดอากรแสตมป์ที่คู่ฉบับ ๕ บาท

แหล่งอ้างอิง

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช ๒๔๘๑ หมวด ๖
๓. ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับอากรแสตมป์ (ฉบับที่ ๓๗) เรื่อง กำหนดวิธีการชำระอากรเป็นตัวเงินแทนการปิดแสตมป์อากร สำหรับตราสารบางลักษณะ